

IMPACT VAN TECHNOLOGIE OP KWALITEIT VAN WERK

Een analyse o.b.v. de NEA

Datum >
27 januari 2020

TNO innovation
for life

> Rapportage voor
Ministerie van SZW

IMPACT VAN TECHNOLOGIE OP KWALITEIT VAN WERK

Een analyse o.b.v. de NEA

Rapport voor	Ministerie van SZW
Datum	27 januari 2020
Auteurs	Wouter van der Torre, Hardy van de Ven, Swenneke van den Heuvel, Paul Preenen, Liza van Dam, Marieke van den Tooren, Steven Dhondt
Projectnummer	060.38032/01.14
Rapportnummer	TNO 2020 R10101
Contact TNO	Wouter van der Torre
Telefoon	+31888663235
E-mail	Wouter.vandertorre@tno.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding en methode.....	3
2	Resultaten	5
2.1	Algemene beschrijving: het gebruik van technologieën.....	5
2.2	Samenhang gebruik van technologieën en kwaliteit van de werkzaamheden	7
	Literatuur	11
	Bijlage tabellen beroepsgroepen	12

1 Inleiding en methode

Aanleiding

In het maatschappelijk debat speelt de ontwikkeling van nieuwe technologie en de impact daarvan op werk een centrale rol (McKay et al., 2019, WEF, 2018; McKinsey, 2018; OECD, 2017; SER, 2016; SZW, 2018). Er is echter nog onvoldoende wetenschappelijke kennis over de invloed van het gebruik van nieuwe technologieën op verschillende aspecten van werk (Van Dam et al., 2019; McKay et al., 2019; SER, 2016; UWV, 2018; Boersma et al., 2018). Daarom zijn in de NEA 2018 voor het eerst vragen opgenomen over het gebruik van bepaalde technologieën door werknemers. Op basis van de analyse van deze vragen kunnen bedrijven, sociale partners en overheden beter inspelen op de technologische veranderingen.

Methode

Nadat in 2017 en 2018 in TNO-projecten in kaart is gebracht wat op basis van bestaande variabelen in de TNO-monitors kan worden gezegd over de impact van technologie op werk (Van Dam et al., 2019; Van Dam en Geuskens, 2019), zijn in 2018 een aantal aanvullende items opgenomen in de NEA en de ZEA. Daarin is gevraagd in hoeverre respondenten gebruik maken van communicatietechnologie, informatietechnologie en geavanceerde technische hulpmiddelen (zoals robots). Deze items kunnen gerelateerd worden aan andere variabelen in de NEA (werkdruk, autonomie etc.), waardoor meer inzicht wordt verkregen in de samenhang tussen technologie en kwaliteit van werk. Omdat de items nieuw zijn en er nog relatief weinig over het thema bekend is, gaan we verkennend te werk bij de analyse. Dat wil zeggen dat we stapsgewijs analyses doen en op basis van de tussentijdse resultaten bekijken wat de volgende stap is.

De hoofdvraag van onze analyse is:

- › “Wat is de relatie tussen het gebruik van technologieën en de kwaliteit van arbeid?”

Stap 1: Algemene beschrijving van gebruik technologieën

Allereerst hebben we het gebruik van technologie op hoofdlijnen beschreven. Vervolgens beschrijven we het gebruik van communicatietechnologieën, informatietechnologieën en geavanceerde technische hulpmiddelen in bepaalde sectoren, naar opleidingsniveau, naar leeftijd en naar bedrijfsgrootte.

Stap 2: Gebruik technologie gerelateerd aan de kwaliteit van de werkzaamheden

Op de tweede plaats hebben we verkend hoe het gebruik van technologie samenhangt met indicatoren voor de kwaliteit van arbeid.

- › Daarvoor hebben we het gebruik van technologieën op gedeeld in twee categorieën: (nooit t/m een paar keer per dag) en (een groot aantal keer per dag – de hele dag).
- › Voor de conceptualisering van kwaliteit van werk hebben we gebruik gemaakt van het framework van de OECD (Cazes, Hijzen, & Saint-Martin, 2015). Zij onderscheiden drie dimensies van kwaliteit van arbeid (“job quality”): inkomenspositie, werkzekerheid en kwaliteit van de werkzaamheden (“quality of the working environment”). In deze eerste fase analyseren we vooral de kwaliteit van de werkzaamheden (waarvoor in de NEA veel

indicatoren zitten). In het vervolg zullen we ook naar de twee andere dimensies kijken. Voor de kwaliteit van de werkzaamheden kijken we naar autonomie, taakeisen (werkdruk), moeilijkheidsgraad, gevarieerd werk, aansluiting van kennis en vaardigheden, opleiding, burn-outklachten, sociale steun van collega's en leidinggevenden, werk-privé balans en ziekteverzuim.

- › Naast de indicatoren van de kwaliteit van de werkzaamheden hebben we enkele (uitkomst)variabelen meegenomen op het gebied van duurzame inzetbaarheid: tevredenheid met het werk, prestaties (in role performance), employability, innovatief vermogen en doorwerkleeftijd. Mede vanwege het verkennende karakter hebben we een brede focus gekozen.

Omdat het gebruik van type technologieën samenhangt met verschillende beroepsgroepen, hebben we de impact van het gebruik van technologie binnen een aantal beroepsgroepen geanalyseerd. We hebben dus binnen beroepsgroepen (bijvoorbeeld operators) gekeken naar de verschillen tussen respondenten die veel van een bepaalde technologie (bijvoorbeeld informatietechnologie) gebruik maken en respondenten die dat niet doen. Hierbij hebben we gecorrigeerd naar leeftijd, opleidingsniveau, sector en geslacht. Voor deze analyse hebben we een aantal beroepsgroepen geselecteerd:

- › Waarbij het aannemelijk is dat het werk verandert door de introductie van nieuwe technologieën.
 - › Die veel voorkomen in Nederland (voldoende celvulling in de NEA).
 - › Die intern relatief homogeen zijn.
 - › Die onderling van elkaar verschillen m.b.t. variatie van taken (fysiek werk).
 - › Waar we bij voorkeur vanuit kwalitatief onderzoek al informatie over hebben verzameld.
- Uiteindelijk hebben we gekeken naar de volgende beroepsgroepen: administratieve medewerkers, boekhoudkundige medewerkers en voorraadbeheerders, machinemonteurs, en bedieningspersoneel (operators).

Vervolgstappen

Dit is een eerste analyse van een aantal nieuwe items in de NEA en er zijn nog vele vervolgstappen die we kunnen zetten. We kunnen bijvoorbeeld andere items uit de NEA en de andere monitors (CODI, ZEA, WEA) analyseren om de impact van het gebruik van technologie nader te onderzoeken. Ook kunnen we de gezondheid, arbeidsveiligheid, inkomenspositie en de werkzekerheid meenemen in de huidige analyse, zodat we een meer volledig beeld krijgen van de kwaliteit van arbeid volgens het framework van de OECD. Daarvoor kunnen we onder meer inkomensdata van het CBS gebruiken. En we kunnen verkennen of er nog andere beroepsgroepen zijn die relevant zijn om te analyseren. Met name omdat er weinig gebruik wordt gemaakt van geavanceerde technische hulpmiddelen hebben we binnen beroepsgroepen vaak te weinig respondenten (minder dan 100) voor analyses. Daarom willen we nog op zoek gaan naar alternatieve clusterings van beroepen. Ook zijn leidinggevenden nog een interessante doelgroep die we willen analyseren. Tevens kunnen we nog inzichtelijk maken wat het gebruik van technologie voor effect heeft op bepaalde (potentieel) kwetsbare groepen (laag inkomen, flexcontacten, oudere werknemers etc.). Op de laatste plaats kunnen we nog op zoek gaan naar andere relevante databronnen die we kunnen koppelen (bijvoorbeeld investeringen in technologie op basis van CBS data).

2 Resultaten

2.1 Algemene beschrijving: het gebruik van technologieën

Geavanceerde technische hulpmiddelen, waarbij de voorbeelden van robot(arm), zelfrijdend voertuig, exoskelet en drone worden gegeven, worden weinig gebruikt door werknemers. Elektronische communicatie via computer of telefoon (social media, email, apps) en informatiesystemen (klantenbestand, voorraadbeheer, klantenbestand) worden veel vaker gebruikt. Daarnaast blijkt dat deze twee technische toepassingen ook veel samen worden gebruikt; dus bepaalde respondenten werken zowel vaak met elektronische communicatie als vaak met Informatiesystemen. Om en nabij 80% van de respondenten die aangaf een groot aantal keer tot de hele dag gebruik te maken van elektronische communicatiemiddelen, gebruikt ook een groot aantal keer tot de hele dag informatiesystemen.

Tabel 1. Gebruik technologieën door werknemers. Bron: TNO/CBS

Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van (%):			
	Elektronische communicatie	Informatiesysteem	Geavanceerd technisch hulpmiddel
Nooit	12,3	17,3	93,0
Eén keer per dag of minder	8,8	10,1	2,8
Een paar keer per dag	19,4	20,7	1,88
Een groot aantal keer per dag	28,5	27,9	1,27
De hele dag	31,1	24,1	1,07
Gemiddelde	3,57	3,32	1,15

Bedrijfsgrootte

Bij bedrijfsgrootte zien we dat grote bedrijven gemiddeld genomen meer gebruik maken van communicatie- en informatietechnologieën. Bedrijven onder de 50 medewerkers maken daar significant minder gebruik van dan gemiddeld en bedrijven boven de 500 maken daar significant meer gebruik van. De verschillen zijn aanzienlijk: Bedrijven tot 50 personen scoren gemiddeld 3,3 op het gebruik van communicatietechnologie en bedrijven groter dan 1000 personen scoren 4,1 (op een schaal van 5). De verschillen zijn plausibel omdat bij samenwerking tussen een groot aantal mensen informatie- en communicatietechnologie meer toegevoegde waarde heeft dan bij samenwerking tussen een beperkt aantal mensen. Illusterend is een casestudie in de IT waar bij een kleine start-up (12 personen) de feedback gewoon door de ruimte wordt 'geschreeuwd' en er bij een grote internationale dienstverlener een heel informatiesysteem voor feedback is opgezet (zie Van der Torre et al., 2019). Geavanceerde technische hulpmiddelen worden in zijn algemeen heel weinig gebruikt en de onderlinge verschillen tussen bedrijfsgroottes zijn klein. Respondenten uit kleine bedrijven (onder de 20 personen) geven verder ook aan minder vaak met veranderingen in technologie (ICT of machines) te maken te hebben dan gemiddeld.

Sectoren

Onderstaande tabel toont aan in welke sectoren bepaalde technologieën relatief vaak worden gebruikt. Dus afgezet tegen het gemiddelde in Nederland (zoals gepresenteerd in tabel 1).

Tabel 2. Gebruik technologieën naar sector. Bron: TNO/CBS

Type technologie	Relatief veel gebruikt in:	Relatief weinig gebruikt in:
Elektronische communicatie (via computer of telefoon) Bijvoorbeeld e-mail, sociale media of apps.	- ICT - Financiële instellingen - Openbaar bestuur - Onderwijs	- Landbouw, bosbouw, visserij - Industrie - Horeca - Groothandel en detailhandel
Een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken. Bijvoorbeeld een klantenbestand, voorraadbeheer, zoekprogramma of intranet.	- ICT - Financiële instellingen - Openbaar bestuur	- Landbouw, bosbouw, visserij - Industrie - Bouwnijverheid - Vervoer en opslag - Horeca
Een geavanceerd technisch hulpmiddel. Bijvoorbeeld een robot(arm), drone, exoskelet of zelfrijdend voertuig.	- Landbouw, bosbouw en visserij - Industrie	

Leeftijd

Jongeren onder de 25 en ouderen boven de 65 maken significant minder gebruik van informatie- en communicatietechnologie. Voor jongeren klinkt dat wellicht verrassend, maar deze leeftijdscategorie werkt vaak in bijbaantjes met eenvoudig werk (horeca, vakkenvuller) waarin deze technologieën minder vaak worden toegepast. We zien ook relatief grote verschillen tussen leeftijdsgroepen. Bijvoorbeeld op het gebied van communicatiemiddelen zien we dat de groep jongeren onder de 25 gemiddeld 2,5 scoort en de groep vanaf 35 tot 45 scoort 3,9 (op een schaal t/m 5). Wat betreft de geavanceerde technische hulpmiddelen zien we geen grote verschillen tussen de groepen en deze middelen worden zoals gezegd (nog) maar weinig gebruikt

Opleidingsniveau

Hoger opgeleiden maken veel meer gebruik van communicatie en informatietechnologie dan lager opgeleiden. Ook hier zien we weer aanzienlijke verschillen terug: zo scoren de hoger opgeleiden 3,9 op de frequentie van het gebruik van informatiemiddelen en lager opgeleiden 2,4 (op een schaal van 5). Dit geldt weer niet voor de geavanceerde technische hulpmiddelen. Daar zien we geen grote verschillen. Hoger opgeleiden geven in het verlengde daarvan aanzienlijk vaker aan met veranderingen in technologie op het werk te maken te hebben.

2.2 Samenhang gebruik van technologieën en kwaliteit van de werkzaamheden

Ongecorrigeerd zien we dat het gebruik van communicatietechnologie en informatietechnologie samenhangt een aantal aspecten die gerelateerd zijn aan de kwaliteit van werk. Daarbij presenteren we alleen de grotere verschillen (volgens Cohens d).

Tabel 3. Overzicht van samenhang tussen type technologie en werkvariabelen (ongecorrigeerd).

Bron: TNO/CBS

	Mensen die een groot aantal keer per dag of vaker gebruik maken van:		
	Communicatie-technologie	Informatie-technologie	Geavanceerde technische hulpmiddelen
Kenmerken van werk			
Autonomie	+	+	-
Taakeisen (Werkdruk)	+	+	0
Moeilijkheidsgraad	+	+	0
Variatie in het werk	+	+	0
Werk-privé balans	-	-	-
Afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd	+	+	0
Uitkomstmaten duurzame inzetbaarheid			
Innovatief vermogen	+	+	0
Employability	+	0	0
Langer willen doorwerken	+	0	0
Langer kunnen doorwerken	+	+	-

De tabel is als volgt te lezen: mensen die vaker gebruik maken van communicatietechnologie respectievelijk informatietechnologie hebben ook meer autonomie, meer variatie in het werk, moeilijker werk en hogere taakeisen (werkdruk).

Als we kijken naar bedrijfsgrootte dan zien we dat in middelgrootte (>50 medewerkers) en grote bedrijven respondenten die veel gebruik maken van communicatietechnologie meer sociale steun van collega's ervaren. In kleinere bedrijven (>50) is dat niet het geval. Bij grote bedrijven (>250) ervaren medewerkers ook meer sociale steun van leidinggevenden naarmate ze meer gebruik maken van informatie- en communicatietechnologie. Dat informatie en communicatietechnologie samenhangt met meer autonomie, meer variëteit, moeilijker werk en meer taakeisen zien we zowel terug bij kleine, middelgrote en grote organisaties.

Eerder zagen we dat het gebruik van bepaalde typen technologieën samenhangt met onder meer leeftijd, sector en opleiding. Verder hangt het gebruik van technologieën samen met beroepsgroepen zagen we in de analyses. Ook aspecten van het werk (autonomie, moeilijkheidsgraad) hangen samen met onder meer leeftijd, sector en opleiding.

Om het effect van het gebruik van een bepaalde technologie te 'isoleren' van deze andere samenhangende variabelen, hebben we specifieke beroepsgroepen als uitgangspunt genomen. Dus we hebben gekeken in hoeverre administratieve medewerkers die veel gebruik maken van een bepaalde technologie verschillen van administratieve medewerkers die weinig gebruik maken van een bepaalde technologie. Tevens hebben we daarbij gecorrigeerd voor opleidingsniveau, sector, geslacht en leeftijd. Gedetailleerde resultaten van de verschillende beroepsgroepen vindt u in de bijlage.

Administratieve medewerkers en Boekhoudkundige medewerkers

Op deze groep medewerkers is de verwachting dat de impact van technologie groot is. Administratief en boekhoudkundig werk op MBO-niveau is voor een aanzienlijk deel gestructureerd en routinematig werk dat door software (en AI) lijkt te kunnen worden overgenomen. Daarom is het ook interessant in hoeverre we zien dat dit werk inhoudelijk verandert door het gebruik van technologie.

Administratieve medewerkers:

Deze groep werkt nauwelijks met geavanceerde technische hulpmiddelen, maar wel met communicatie- en informatietechnologieën. De groep die veel met deze technologieën werkt, geeft aan hogere taakeisen (hogere werkdruk) en moeilijker werk te hebben. Het werk gaat vaker ten koste van privéaangelegenheden. Aan de andere kant is het werk gevarieerder. Of het technologie in de vorm van communicatietechnologie of van digitale informatiesystemen is, maakt geen verschil.

Boekhoudkundige medewerkers/voorraadbeheerders:

De groep die veel met communicatie en informatietechnologie werkt heeft naar eigen zeggen meer autonomie, gevarieerder werk en ervaart iets meer sociale steun van collega's. Daarnaast hebben ze vaker een cursus gevolgd. Hun employability is hoger net als hun innovatief vermogen en ze willen langer doorwerken. Wel ligt de moeilijkheidsgraad van het werk hoger en heeft de groep meer kwantitatieve taakeisen (werkdruk). Er zijn vaker problemen met de werk/privé balans. Kwalificatieveroudering speelt meer bij de groep die veel gebruik maakt van informatietechnologie.

Tabel 4. Belangrijkste relaties gebruik van communicatie- en informatietechnologie en indicatoren kwaliteit van arbeid binnen specifieke beroepsgroepen en gecorrigeerd. Bron TNO/CBS

	Administratieve medewerkers & ICT	Boekhoudkundige medewerkers & ICT
Kenmerken van werk		
Autonomie	0	+
Taakeisen	+	+
Moeilijkheidsgraad	+	+
Gevarieerd werk	+	+
Sociale steun collega's	0	+
Werk-privébalans	-	-
Opleiding	0	+
Uitkomstmaten duurzame inzetbaarheid		
Innovatief vermogen	0	+
Employability	0	+

Machinemonteurs en bedieningspersoneel

Een andere groep waarvan we weten dat ze veel met nieuwe technologieën te maken hebben zijn monteurs en bedieningspersoneel (operators). In de agrifood industrie bijvoorbeeld hebben machines steeds vaker een digitale component en worden de machines via internet aan elkaar gekoppeld. Dat heeft impact op hoe de machines worden ingesteld (operators), hoe storingen moeten worden verholpen en onderhoud moet worden gepleegd (monteurs en operators). Ook hebben deze groepen meer met geavanceerde technologieën te maken (robots). Bij de machinemonteurs bleken we echter te weinig respondenten die veel met geavanceerde technische hulpmiddelen werken om mee te nemen in de analyse.

Machinemonteurs:

Monteurs die veel met communicatie- en informatietechnologie werken hebben moeilijker werk, ervaren meer werkdruk, maar gevarieerder werk. Ze volgen vaker opleiding en hun innovatief vermogen is groter. Monteurs die veel gebruik maken van communicatietechnologie ervaren daarnaast meer autonomie en denken langer te kunnen doorwerken. Monteurs die veel met informatietechnologie werken ervaren een hogere werkdruk en meer sociale steun van collega's.

Bedieningspersoneel van stationaire machines en installaties:

Deze groep wijkt af van de vorige beroepsgroepen. Zij zijn de enige groep waar het gebruik maken van geavanceerde technische hulpmiddelen in redelijke mate voorkomt (net geen celvulling van 100 respondenten). We zien weinig significante verschillen tussen de groep die veel met geavanceerde hulpmiddelen werkt ten opzicht van de groep die dat niet doet. Alleen het ziekteverzuim lijkt aanzienlijk hoger te liggen bij de groep die veel met deze technologieën werkt (8,5% t.o.v. 5%) en ze verwaarlozen vaker privéactiviteiten door hun werk.

Bedieningspersoneel dat veel gebruik maakt van communicatie en informatietechnologie ervaart meer autonomie en moeilijker en gevarieerder werk. Tevens geven ze aan meer sociale steun van leidinggevenden en collega's te krijgen. Ook hun employability en innovatief vermogen is groter. Specifiek voor de groep die veel met informatietechnologie werkt, geldt dat ze vaker opleiding volgen. Bovendien zien we ook bij deze groep een aanzienlijk hoger ziekteverzuim (8,5 t.o.v. 4,5) en wil deze groep eerder stoppen met werken.

Tabel 5. belangrijkste relaties gebruik van technologie en indicatoren kwaliteit van arbeid. Bron TNO/CBS

	Monteurs & ICT	Operators & ICT	Operators & geavanceerde hulpmiddelen
Kenmerken van werk			
Autonomie	+	+	0
Taakeisen	+	0	0
Moeilijkheidsgraad	+	+	0
Gevarieerd werk	+	+	0
Opleiding	+	+	0
Werk-privébalans	0	-	-
Ziekteverzuim	0	+	+

	Monteurs & ICT	Operators & ICT	Operators & geavanceerde hulpmiddelen
Sociale steun Leidinggevend	0	+	0
Sociale steun collega's	+	+	0
Uitkomstmaten duurzame inzetbaarheid			
Innovatief vermogen	+	+	0
Employability	0	+	0
Stoppen met werken	0	-	0

Algemeen beeld:

Het gebruik van technologie lijkt vooral positief gerelateerd aan de kwaliteit van de arbeid; meer autonomie, gevarieerder werk, meer sociale steun. De inzetbaarheid en het innovatief vermogen is groter. Vaak gaat dat gepaard met langer willen doorwerken. Daar staat wel wat tegenover. De werk/privé balans is ongunstiger, de taakeisen en de moeilijkheidsgraad zijn hoger. Het bedieningspersoneel is interessant vanwege het gebruik van geavanceerde technische hulpmiddelen, en het gebruik daarvan hangt alleen samen met een hoger ziekteverzuim en een slechtere werk-privébalans.

Het is wel van belang op te merken dat we geen causaal verband kunnen vaststellen aan de hand van onze analyses. Leidt het werken met communicatie en informatietechnologie tot een betere inzetbaarheid en meer innovatief vermogen? Of werken beter inzetbare en innovatieve mensen vaker met deze technologieën? Of is het een combinatie? We kunnen deze cijfers wel vergelijken met de CODI-cijfers over de consequenties van veranderingen in de technologie. De meest aangekruiste antwoorden over het effect van het gebruik van nieuwe technologieën zijn:

- › Ik kan betere kwaliteit leveren (26%).
- › Mijn productiviteit is hoger, ik kan meer doen in minder tijd (25%).
- › Het werk is mentaal zwaarder geworden (21%).

Interessant is om in de toekomst bijvoorbeeld met behulp van CODI veranderingen in gebruik van technologieën te volgen en of veranderingen in het gebruik ook gerelateerd zijn aan veranderingen in de kwaliteit van het werk.

Literatuur

Bughin, J., Hazan, E., Lund, S., Dahlström, P., Wiesinger, A., Subramaniam, A. (2018). *Skills shift: automation and the future of the workforce*. (Discussion paper). McKinsey Global Institute (MGI).

Cazes, S., Hijzen, A., & Saint-Martin, A. (2015). *Measuring and assessing job quality: The OECD Job Quality Framework*. Paris: OECD Publishing.

Dam, van L., Geuskens, G., Hopstaken, J. (2019). *Verkenning Technology Exposure Matrix*. TNO, Leiden.

Dam, van L. en Geuskens, G. (2019). *Technologie en Duurzame inzetbaarheid*. TNO, Leiden.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2018). *Kennisagenda 2019-2022*. Den Haag.

McKay, C., Pollack, E. & Fitzpayne, A. (2019). *Automation and a changing Economy. Part 1: the case for action*. Aspen Institute, Washington D.C.

OECD (2017). *OECD Skills Strategy. Diagnostic Report Netherlands 2017*. OECD Publishing.

Sociaal-Economische Raad (SER). (2016). *Verkenning en werkagenda digitalisering; Mens en technologie: samen aan het werk*. Den Haag: Sociaal Economische Raad.

World Economic Forum (2018). *Eight Futures of Work: Scenarios and their implications*. (white paper). Cologny/Geneva: World Economic Forum.

Bijlage tabellen beroepsgroepen

Tabel B1. Administratieve medewerkers

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
N (range)	75-193	484-1131		109-275	450-1044	
Autonomie [schaal: 1=nee - 3=regelmatig; 6 items; incl. 'Werktijden bepalen']	2,42	2,47	0,14	2,48	2,46	0,55
Kwantitatieve taakeisen [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	1,97	2,26	0,00	2,00	2,28	0,00
Moeilijkheidsgraad [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	2,61	2,91	0,00	2,57	2,94	0,00
Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items)	2,24	2,47	0,00	2,34	2,46	0,00
Sociale steun leidinggevende [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	3,12	3,04	0,25	3,08	3,04	0,47
Sociale steun collega's [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	3,24	3,31	0,19	3,27	3,31	0,43
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,33	1,44	0,04	1,41	1,43	0,69

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,26	1,26	0,90	1,28	1,25	0,49
Hoe is over het algemeen uw gezondheid? [item: 1=zeer goed - 5=zeer slecht]	2,01	2,01	0,90	2,02	2,01	0,80
Burn-outklachten [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items]	1,12	1,14	0,44	1,10	1,14	0,09
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd)	6,37	4,99	0,26	4,56	5,37	0,45
Employability [schaal: 1=laag - 4=hoog; 4 items]	2,86	2,88	0,65	2,89	2,88	0,72
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [item: 1=ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk - 3=ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk]	2,24	2,31	0,14	2,28	2,30	0,53

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [item: 0=nee - 1=ja]	0,29	0,34	0,15	0,29	0,34	0,11
Kwalificatieveroudering [schaal: 1=laag - 5=hoog; 3 items]	2,83	2,84	0,88	2,76	2,87	0,07
Innovatief vermogen (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items)	2,05	2,14	0,09	2,11	2,13	0,67
In-role performance/ functioneren (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items)	4,30	4,26	0,44	4,31	4,25	0,27
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,75	3,78	0,66	3,78	3,78	0,89
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,81	3,83	0,86	3,84	3,82	0,82
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	61,83	63,60	0,02	61,83	63,73	0,00

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Tot welke leeftijd denkt u -lichamelijk en geestelijk- in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	63,17	64,79	0,06	64,73	64,53	0,78

Tabel B1 Boekhoudkundige medewerkers en voorraadbeheerders

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
N (range)	244-523	1143-2229		307-653	1082-2081	
Autonomie [schaal: 1=nee - 3=regelmatig; 6 items; incl. 'Werktijden bepalen']	4,24	4,19	0,21	2,41	2,51	0,00
Kwantitatieve taakeisen [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	3,67	3,78	0,01	2,16	2,37	0,00
Moeilijkheidsgraad [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	3,70	3,80	0,02	2,76	3,07	0,00
Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items)	63,10	63,68	0,15	2,37	2,57	0,00
Sociale steun leidinggevende [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	63,13	64,20	0,03	2,95	2,99	0,20
Sociale steun collega's [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	4,24	4,19	0,21	3,17	3,25	0,00
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	3,67	3,78	0,01	1,42	1,56	0,00

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	3,70	3,80	0,02	1,25	1,32	0,00
Hoe is over het algemeen uw gezondheid? [item: 1=zeer goed - 5=zeer slecht]	63,10	63,68	0,15	1,98	2,01	0,30
Burn-outklachten [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items]	63,13	64,20	0,03	1,13	1,18	0,00
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd)	4,24	4,19	0,21	3,54	3,99	0,42
Employability [schaal: 1=laag - 4=hoog; 4 items]	3,67	3,78	0,01	2,90	2,96	0,02
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [item: 1=ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk - 3=ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk]	3,70	3,80	0,02	2,31	2,26	0,04

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [item: 0=nee - 1=ja]	63,10	63,68	0,15	0,36	0,44	0,00
Kwalificatieveroudering [schaal: 1=laag - 5=hoog; 3 items]	63,13	64,20	0,03	2,81	2,92	0,00
Innovatief vermogen (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items)	4,24	4,19	0,21	2,08	2,23	0,00
In-role performance/ functioneren (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items)	4,30	4,26	0,44	4,31	4,25	0,27
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,75	3,78	0,66	3,78	3,78	0,89
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,81	3,83	0,86	3,84	3,82	0,82
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	61,83	63,60	0,02	61,83	63,73	0,00

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Tot welke leeftijd denkt u -lichamelijk en geestelijk- in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	63,17	64,79	0,06	64,73	64,53	0,78

Tabel B2 Machinemonteurs, montage en reparatie

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
N (range)	308-565	166-287		319-564	155-288	
Autonomie [schaal: 1=nee - 3=regelmatig; 6 items; incl. 'Werktijden bepalen']	2,27	2,41	0,00	2,31	2,33	0,63
Kwantitatieve taakeisen [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	2,20	2,34	0,06	2,18	2,37	0,00
Moeilijkheidsgraad [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	2,89	3,08	0,00	2,88	3,10	0,00
Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items)	2,76	3,02	0,00	2,77	3,00	0,00
Sociale steun leidinggevende [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	2,95	2,95	0,19	2,93	3,00	0,10
Sociale steun collega's [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	3,19	3,19	0,30	3,16	3,26	0,01
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,56	1,58	0,41	1,57	1,57	0,74

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,28	1,31	0,74	1,29	1,29	0,75
Hoe is over het algemeen uw gezondheid? [item: 1=zeer goed - 5=zeer slecht]	2,04	2,08	0,41	2,06	2,05	0,77
Burn-outklachten [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items]	1,16	1,22	0,37	1,17	1,21	0,16
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd)	3,19	4,79	0,23	3,65	3,88	0,98
Employability [schaal: 1=laag - 4=hoog; 4 items]	2,90	2,87	0,92	2,86	2,95	0,42
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [item: 1=ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk - 3=ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk]	2,16	2,17	0,77	2,16	2,18	0,50

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [item: 0=nee - 1=ja]	0,60	0,71	0,00	0,58	0,74	0,00
Kwalificatieveroudering [schaal: 1=laag - 5=hoog; 3 items]	2,95	3,05	0,50	3,01	2,94	0,24
Innovatief vermogen (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items)	2,12	2,26	0,00	2,12	2,26	0,01
In-role performance/ functioneren (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items)	4,08	4,17	0,10	4,09	4,16	0,37
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,61	3,56	0,77	3,62	3,55	0,32
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,77	3,63	0,11	3,74	3,69	0,72
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	61,66	62,35	0,22	61,92	61,87	0,47

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Tot welke leeftijd denkt u -lichamelijk en geestelijk- in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	59,44	61,57	0,02	59,80	60,99	0,06

Tabel B3 Installateurs en reparateurs van elektrische apparatuur

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
N (range)	183-338	148-243		219-412	112-169	
Autonomie [schaal: 1=nee - 3=regelmatig; 6 items; incl. 'Werktijden bepalen']	2,34	2,47	0,01	2,36	2,47	0,14
Kwantitatieve taakeisen [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	2,21	2,32	0,07	2,22	2,35	0,03
Moeilijkheidsgraad [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	2,91	3,06	0,01	2,90	3,15	0,00
Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items)	2,82	3,03	0,00	2,84	3,08	0,00
Sociale steun leidinggevende [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	2,89	2,99	0,52	2,89	3,03	0,34
Sociale steun collega's [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	3,17	3,30	0,06	3,17	3,34	0,01
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,54	1,71	0,01	1,58	1,70	0,14

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,26	1,33	0,48	1,28	1,33	0,74
Hoe is over het algemeen uw gezondheid? [item: 1=zeer goed - 5=zeer slecht]	2,10	2,13	0,74	2,10	2,15	0,92
Burn-outklachten [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items]	1,17	1,15	0,28	1,16	1,17	1,00
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd)	4,28	5,04	0,66	4,29	5,34	0,69
Employability [schaal: 1=laag - 4=hoog; 4 items]	2,85	2,98	0,02	2,88	2,96	0,11
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [item: 1=ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk - 3=ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk]	2,13	2,11	0,40	2,12	2,13	0,59

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [item: 0=nee - 1=ja]	0,61	0,75	0,00	0,64	0,74	0,01
Kwalificatieveroudering [schaal: 1=laag - 5=hoog; 3 items]	3,01	3,11	0,29	3,02	3,12	0,56
Innovatief vermogen (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items)	2,15	2,27	0,02	2,14	2,35	0,00
In-role performance/ functioneren (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items)	4,06	4,09	0,60	4,05	4,13	0,69
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,68	3,64	0,71	3,65	3,70	0,34
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,76	3,90	0,01	3,77	3,93	0,00
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	62,97	63,54	0,67	62,56	64,53	0,06

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon?			Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken?		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Tot welke leeftijd denkt u -lichamelijk en geestelijk- in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	60,86	61,92	0,64	60,34	63,28	0,00

Tabel B4 Bedieningspersoneel van stationaire machines en installaties

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een geavanceerd technisch hulpmiddel		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
N (range)	297-547	53-98	
Autonomie [schaal: 1=nee - 3=regelmatig; 6 items; incl. 'Werktijden bepalen']	2,02	2,01	0,32
Kwantitatieve taakeisen [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	2,35	2,42	0,12
Moelijkheidsgraad [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items]	2,83	2,93	0,21
Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items)	2,34	2,36	0,80
Sociale steun leidinggevende [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	2,83	2,92	0,38
Sociale steun collega's [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items]	3,08	3,15	0,43
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,55	1,71	0,03

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een geavanceerd technisch hulpmiddel		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [item: 1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak]	1,30	1,38	0,10
Hoe is over het algemeen uw gezondheid? [item: 1=zeer goed - 5=zeer slecht]	2,17	2,18	0,41
Burn-outklachten [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items]	1,22	1,23	0,38
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd)	5,07	7,69	0,05
Employability [schaal: 1=laag - 4=hoog; 4 items]	2,74	2,91	0,12
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [item: 1=ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk - 3=ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk]	2,28	2,39	0,23

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een geavanceerd technisch hulpmiddel		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [item: 0=nee - 1=ja]	0,42	0,56	0,13
Kwalificatieveroudering [schaal: 1=laag - 5=hoog; 3 items]	2,88	3,07	0,06
Innovatief vermogen (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items)	2,03	2,05	0,85
In-role performance/ functioneren (schaal: 1= minimaal - 5=optimaal; 3 items)	4,18	4,29	0,20
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,46	3,41	0,45
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [item: 1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]	3,55	3,49	0,44
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	62,73	62,33	0,38

	Hoe vaak maakt u in uw werk gewoonlijk gebruik van een geavanceerd technisch hulpmiddel		
	nooit - een paar keer per dag	een groot aantal keer per dag - de hele dag	p
Tot welke leeftijd denkt u -lichamelijk en geestelijk- in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Subgroep: Alle leeftijden; excl. degenen die het (nog) niet weten]	60,62	59,59	0,33

TNO.NL

Healthy Living
Schipholweg 77-89
2316 ZL Leiden
Postbus 3005
2301 DA Leiden

www.tno.nl

T +31 88 866 90 00
info@tno.nl

Handelsregisternummer 27376655

© 2020 TNO